

*gyök megalázott, se
megszomorított, s az-
tán nem kell kínlódnod,
ő pedig csodálatos nő,*

a tulajdon gyengeséged
miatti szégyentől, *na-
gyon szép*, csak a jár-
vány nem kínál, *még*

akkor is, semmilyen le-
hetőséget, *amikor úgy
viselkedik, mint egy
utolsó előtti ribanc.*

Holmi, 2011/9.

(k. kabai lóránt 1977-ben született Miskolcon. Verset ír.)

Szalay Zoltán

ORROK ÉS ORROCSKÁK

Vrba úrnak

Piaček úr lakása előszobájában állt, mikor kidőlt a lakás bejárati ajtaja. Piaček úr épp szokásos reggeli sétájára indult, amikor megvásárolja a ház sarkán álló újságnál a napilapját, majd tesz egy kört az épület körül. Nem csinált semmi rendkívülit az előszobában, cipőjét húzta éppen, mikor az ajtó kidőlt. Nem hallott nagy robajt, sem puffanást, a régi, puritán faajtó csendesen ért földet, s ugyanilyen csendesen hasadt ketté. Mintha a lakás és a lépcsőház mindig is egybetartozott volna, olyan természetesnek tűnt most az ajtó nélküli úr. Piaček úr biggyesztett egyet, majd beszólt a feleségének, hogy kidőlt az ajtó. Az asszony rögtön ott termett az előszobában, s értetlen arccal bámult Piaček úrra, az ajtó helyére, majd újra Piaček úrra. Na jó, mondta Piaček úr, én megyek az újságért, s azzal kiballagott. A lába épp elfért az ajtó két darabja közötti résben.

Mikor visszaért, némiképp meglepődött, hogy az ajtó maradványai még mindig ott hevernek a küszöb előtt. A felesége a konyhában felnézett a tegnapi napilapból, s mosolyogva annyit mondott, szólt a lakóbizalminak, hogy nézzen be hozzájuk. Ahogy ezt kimondta, nézzen be hozzájuk, kissé elsárgult az arca.

A lakóbizalmi egy megbízható idős férfi volt, odafent lakott a legfelső emeleten. Piaček úr, aki hajlamos volt rá, hogy néha gyerekes képzetek hatalmasodjanak el rajta, úgy képzelte, hogy a lakóbizalminak odafent van egy hatalmas konzolja, amin keresztül a ház összes lakását ellenőrizni és irányítani tudja, egy afféle titkos megfigyelőközpont. Ezért általában ódzkodott minden apróság miatt a lakóbizalmit hívni, bár magának sem merete bevallani, hogy tart a vele való szembesüléstől.

A lakóbizalmi gyorsan ott termett, és fürgén összekapkodta az ajtó maradványait, majd hosszas magyarázkodásba bocsátkozott, hogy igen, ő már minden lakónak említette, hogy több lakás ajtaja igen régi már a házban, muszáj lesz minél hamarabb beiktatni egy cserét, és többen megfogadták a tanácsát, ő maga is nemrég cserélte le az ajtaját, s meg is adja az üzlet címét, ahol szerinte nagyon előnyös áron

lehet újat beszerezni, máshol nem érdemes próbálkozni, mert még a gatyáját is otthagyja az ember. Lefirkantotta a címet, s még azt is felajánlotta Piaček úrknak, hogy kiviszi őket kocsival, mert odébb van ez az üzlet, a város szélén, egy nagyraktár, de Piaček úr határozottan elutasította, tudja jól, hol van a hely, busszal is ügyesen megközelíthető. Keressenek addig valami fóliát, amivel befedhetik az ajtónyílást, mert halálra fagynak, mondta a lakóbizalmi távozóban.

Másnap útra keltek; kifulladtak, mire a nagyraktárhoz értek. Oda-bent villástargoncák sokasága cikázott a polcok rengetegében. Piaček úr keserűen tekintett szét, ment a felesége után. A polcok között sok hozzájuk hasonló öreg járkált; akik különbek, mormogta Piaček úr, azok nem itt vannak, a fiatalok és egészségesek, azok a kicsi, színes üzletekben vesznek ajtót, ahol mindjárt leültetik őket, és kávéval kínálják, de nem is, ők nem mennek be még azokba a kicsi, színes üzletekbe sem, elhozzák nekik az ajtót a házukba, nehogy az egészségeseknek és fiataloknak is ilyen dohos levegőű hangárokban kelljen naphosszat bókászniuk. A felesége rászólt, hogy mit dünnyög, de oda se figyelt az asszonyra, már fáj a nyaka, ahogy a polcok magasát kémlelte. Ajtót sehol sem látott, bár attól tartott, ha lát, sem ismerné fel. Be kellett vallania, azt sem nagyon tudja, hogy néz ki manapság egy ajtó, egy olyan ajtó, ami nem esik ki csak úgy magától a keretből.

Hamarosan rátaláltak egy felettebb segítőkész úrra. Sárga overallt viselt, ahogy még sok-sok másik ember is a hangárban, Piaček úr nem is tudta megkülönböztetni egymástól ezt a sok sárga overallos embert. Ez az illető elvezette őket valahova be a hangár legmélyére, s ahogy búgtak körülöttük a villástargoncák, Piaček úrnak olyan érzése támadt, mintha vadászbombázók közelednének valahonnan, még a fejét is le-lehúzta, s készen állt, hogy fedezékbe vonuljon. A készséges sárga overallos férfi ugyan nem ültette le őket, de megmutatta nekik, milyen ajtók közül válogathatnak. Piaček úr, bár neheze égett, de kimondta végül, hogy az olcsóbbak közül szeretnének választani, mire a sárga overallos kapásból rávágta, hogy itt önük csak a legolcsóbb áruból választhatnak, s egyúttal a legmegbízhatóbb minőségűből is. Hát persze, mondta Piaček úr, de azért mi a legolcsóbbat szeretnénk. Megmutatott nekik egy csomó ajtófajtát, mindenféle berakásokkal, mintákkal, díszekkel, dizájnokkal, míg el nem értek egy olyan sima egyszerű deszkalaphoz, ami tényleg nem került sokba, s eléggé hasonlított a korábbi ajtajukra. Piaček úr bátortalanul bökött rá, mire a sárga overallosnak felcsillant a szeme, s elmondta, mi mindent kap-

nak ajándékba ehhez az áruhoz. Az ajándékokért még egyszer annyit kellett fizetni, mint magáért az ajtóért, de nélkülük nem vihették el. Piaček úr nehezkésen bólintott, és megkérdezte, kiszállítják-e nekik, s a kiszállítás benne foglaltatik-e az árban? A sárga overallos habzó szájjal felelte, hogy természetesen kiszállítják, a kiszállítás fillérekre kerül. A kiszállításhoz azonban tartozik még néhány extra szolgáltatás, minimális felárral, egy kulcsakasztónak az előszobafalra való felszerelésével bezárólag. Piaček úr kókadtan bólintott, majd aláírta a papírokat, amelyeket a sárga overallos lihegve szűrt az orra alá.

Három napot kellett várniuk az árura. Mikor hazaértek, kissé meglepődve tapasztalták, hogy rémes hideg van a lakásban, a huzat mindennek kiszívta a színét, a falak nedvesek, a padló síkos. Piaček úr mindent feltűrt, hogy találjon valami fóliát vagy bármit, amivel betapasztathatja az ajtónyílást, de valahogy semmi nem akadt. Majd ha nem fogom szántsándékkal keresni, biztos a kezem ügyébe kerül valami, nyugtatgatta a feleségét, aki a konyhaasztalnál ült, és kifelé bámult a lépcsőházba. Erőszakoskodó betolakodóktól nem kellett tartaniuk, nem voltak errefelé garázda fiatalok, régen elmentek már, még amikor tizenhárom százalék alatt volt a munkanélküliség a környéken. Az öregek, akik itt maradtak, odakint kószáltak az épületek között vagy bent gubbasztottak az Egérlyuk nevű borkimérésben. Duzzadt, vörös orruk volt ezeknek az öregeknek, lassan baktattak, és elhízottak voltak, de nem rózsaszínűen és kövéren elhízottak, hanem sárgán és puffadtan. Piaček úr néha feljűk biccentett, amikor találkozott velük reggeli sétája során, de ők mintha észre sem vették volna. Piaček úr nem értette őket, s azt sem értette, vajon mi ez az egész: maga körül csak ilyen kövér öregeket látott, akik mind nagyon hasonlítottak egymásra, de az újságokban, amiket olvasott, másfajta emberek voltak, tiszta arcúak, apró, finom orral, mondhatni, orrocskával. Errefelé senkinek nem volt orrocskája. Meg a tévében is, amit esténként felkapcsoltak, hogy megnézzék a tévéhíradót, mert Piaček úr úgy gondolta, azt nem árt megnézni, ahogy az újságot sem árt elolvasni, bár igazából dühös volt mindkettőre, s nem hitt nekik. Fel-felhorkantak a tévéhíradón a feleségével, de a feleségének sem árulta el, hogy ő itt csapdát sejt. Mert ott is azok a mesterkéltszavú, kikent arcú emberek voltak, s ezekből a némán botorkáló öregemberekből egy sem. Nem hitte, hogy csak itt, épp csak az ő házuk körül élnek ilyen kövér öregemberek.

Vártak az ajtóra, de egyre hidegebb lett, s Piaček úrnak fájni kezdtek a tagjai, először csak az ujjbegyei, aztán az ujjpercei is, majd a kéz-

feje, a karja. Rövidített a sétáin, és inkább odabent üldögélt a konyhában, már csak az újságosig sétált el, hazahozta a napilapot, odaadta a feleségének, hogy keresztretjvényt fejthessen, ő meg csak bámult kifelé a lépcsőházba, szinte látta, ahogy dől be a hideg. Három nap, nem is gondoltam volna korábban, mondta, hogy három nap ilyen hosszú lehet.

Három nap elteltével csörgött a telefonjuk, egy nagyon készsleges férfihang jelentkezett, s közölte, az áru úton van, nagyon jól tették, hogy önáluk vásároltak, csak egy egész kis türelmet kérnek még. Az egyik alkatrész, amelyet Dél-Koreából kell behozni, elakadt útközben, az azerbajdzsáni légitársaság dolgozóinak sztrájkja miatt. Az elhúzódás azonban nem lehet hosszabb három napnál, és utána a vállalat nagylelkűsége jeleként természetesen ajándékot is kapnak. Piaček úr bólintott, és azt mondta, ennek nagyon örülnek.

Az öregemberek, akik odakint bóklásztak, betévedtek néha a lépcsőházba is, s Piaček úr olykor farkasszemet nézett velük. Persze csak egy-egy röpké pillanatig, aztán lesütötték a szemüket, s tovabotorkáltak. Feltűnően sokan sündörögtek az Egérlyuk környékén, s Piaček úr látta, ahogy egyikük-másikuk nem tud ellenállni a kísértésnek, s betámolyog. Bár talán nem is volt semmiféle kísértés, ezek az öregemberek aligha ismerhettek olyasmit.

Három nap múlva újra megszólalt a telefon, Piaček úr ott ült a konyhában, s kifelé bámult a lépcsőházba, mint rendesen, hagyta, hadd csörögjön jó sokat, de aztán mégiscsak felvette. A vonal túlsó végén egy nagyon készsleges férfihang üdvözölte, s hosszú bevezető után, amelyben kitért rá, hogy milyen új termékeket kezdett forgalmazni a vállalat az elmúlt napokban, s milyen ajándékokra számíthat, aki betér hozzájuk, oda lyukadt ki, hogy egy közép-afrikai vulkánkitörés miatt nem érkezett meg időben a műhelybe az ajtóhoz tartozó egyik alkatrész, amelyet kizárólag Bolíviában gyártanak, s kénytelenek a nagyra becsült ügyfél további türelmét kérni, de most már egész biztos, hogy két héten belül kiszállítják a megrendelt árut, s természetesen... Piaček úr eltartotta a fülétől a kagylót.

Soká nem történt semmi, már ha semminek lehet nevezni azt a töméntelen fájdalmat, ami megszállta Piaček urat. A szeme fájta talán a legjobban, túl sokat bámulta a lépcsőházat, mormolta a feleségének. Alig tudott már felállni a konyhaasztaltól, s reggeli sétájáról is lemondott. Hovatovább arra sem volt képes, hogy egy kávécsészét felemeljen. A felesége vette fel a telefont, amikor hívtak az üzletből,

hogy megvan az ajtó. Időközben azonban, mesélte a felesége, miután lerakta a kagylót, változtattak az eladási feltételeken, sajnos, rossz idők járnak a kereskedőkre, hisz tudja mindenki, az újság is megírta. Szóval nem szállítják ki az ajtót, el kell menni érte, ki, a nagyraktárba. Piaček úr mosolygott, na igen, erre számíthatott volna, mormolta. A felesége azt mondta, ne aggódjon, gyorsan megjárja, milyen ragyogó idő van odakint, itt van mindjárt a tavasz, öröm lesz kimozdulni. Már vette is a kabátját, a cipőjét, és indult, hogy elérje a legközelebbi buszt. Piaček úr meg ott maradt a konyhaasztalnál, és bámult ki a lépcsőházba.

Három nap elteltével komolyan aggódni kezdett a felesége miatt. Nem csörgött a telefon, s újsághoz sem jutott hozzá, nem tudhatta, mi történik odakint. Csak a lépcsőházba látott ki, de abból sok mindent nem tudhatott meg. Vicsorogva tápázkodott fel, a konyhakredencbe kapaszkodva jutott ki az ajtóig, majd a falnak támaszkodva ment tovább. A fájdalom visszahúzódott, mintha egy utolsó kimenőre engedte volna. Odakint valóban ragyogó idő volt, a nap nagy erővel tűzött – csakhogy minden üres volt. Nem szólhatott senkihez, fájta a szeme, ahogy bámult szanaszét az utcán. Az újságost zárva találta, az Egérlyuk viszont mintha elérhetetlen messzeségben lett volna. Újra jelentkezett a fájdalom, s mielőtt leteperi, vissza kellett jutnia a lakásba.

Lassan szedte a lépcsőfokokat, a fájdalom bizsergette a lábát, s megvonaglott az egész teste, ahogy a szűrés belemart a mellkasa közepebe. Alig bírta felemelni a lábát, hogy átlépje a küszöböt. Becsoszogott a konyhába, s mikor felnézett, látta, hogy az asztal mellett ülnek valakik. Idegen tekintetek, mégis ismerősek, puffadt, nyúzott arcok. Az öregemberek Piaček úrra pillantottak, mikor belépett, majd lesütötték a szemüket. Piaček úr egy pillanatra zavarba jött, körbenézett, s rekedten megszólalt, szabad bejönnöm, de az öregemberek nem válaszoltak, csak szuszogtak, a padlóra szegezett tekintettel. Piaček úr bátortalanul lépett be. Odabotorkált az egyetlen üresen maradt székhez, leroskadt, és bámult kifelé, a lépcsőházba.

Felenkor, 2011/9.

(Szalay Zoltán 1985-ben született Dunaszerdahelyen. Prózát ír.)